

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: (- a - ly.)

Cím: A józan fény

Forrás: Az Újság

Bp
(Hely)

1925. 8. 11.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 726.5

Hely Szt. István Bazilika

Idő "1925"

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. X.

16

A józan fény. — A bazilikáról. —

Félszázadnál hosszabb ideig várta Budapest, hogy elkészüljön a lipótvárosi templom — a bazilika, mint hibásan mondták. Erdemes volt várnia. Mert mikor hosszú viszonyosságok után — éppen husz évvel ezelőtt — végre elkészült s megtarthatták főoltára előtt az első szentmisét, az emberek néma csadálattal álltak színes márványtól csillogó boltívek alatt, melyeket sejtelmes homállyal vont körül az a tompított fény, mely a kilencvenhat méter magas kupola félkörű oldalablakaiból áradt. A templom szent némaságához fenségesen illett az a misztikus világítás, mely a kupola csontüvegein szűrődött át; áhítatossá tette a csendet, glóriássá Lotz mozaikképeit és Benczur gyönyörű oltárképét, mely gondolatával — úgy tetszik — a velencei Frari művészeinek egyik legmagasztosabb alkotását variálva, megejteti a magyar képzelőerőt. Aki e templom csarnokába lépett, úgy érezte, mintha valami isteni csodatétel az olasz ég alatt épült legszebb templomok egyikébe varázsolt volna hirtelen. Az olasz renaissance örökség alkotásaitól meghihetve, Ybl Miklós építette ki a templomot Hild külső falain és Kauser József fejezte be, a mester gondolatán indulva tovább, a templom belső kiképzését.

A nagy mű elkészült és mindenki gyönyörködött benne. De elmúlt tizennyolc esztendő, Kauser meghalt s a régi mester nemes izlését az újak nem approbálták. Kezdték robesgetni, hogy a bazilika belseje tulságosan sötét s a benne felhalmozott műrekek szépsége „nem domborodhatik ki kellően“. A bírálók előkelők voltak, szavuk kellő sullyal

esett a latba. A „tulerösen tompító“ csontüvegeket hovahamarább eltávolították, világosakat, átlátszókat metszettek helyükbe s az áhítatos lelkek az 1923. év pünkösd ünnepén már ebben az új és nagyobb fényben csodálták Budapestnek ezt az eddig legszebb templomát. Meglepetten csodálták. A szent hely csakugyan világosabb lett, hajh, nagyon is világos! Nem maradt egyetlen egy homályos zuga sem. Mindenütt csak józan, hideg fény, mely bántóan csillant meg a kupolát tartó hatalmas oszlopok műmárványán. Új fényben állt a bazilika, csak éppen hogy nem a régi áhítatot keltő fényében.

Megszoktuk azt is, bár többé nem találtuk meg benne azokat a színes árnyakat, melyek régente szent áhítattal töltötték meg az emberek lelkét. De jött egy idegen, egy nagyműveltségű angol író és lelkész s könyvében, mely most jelent meg Londonban, szigorú bírálatot mond a bazilikáról. Azt írja róla, hogy hideg, anélkül, hogy fenséges volna vagy anélkül, hogy imponáló volna. G. A. Birmingham, az angol író, évekig élt köztünk, mint az angol követség lelkésze s a sok szép alkotás között, melyet Budapesten talált, nem tud helyet adni a bazilikának. Pedig látta volna csak olyanak, mint aminőnek mestere alkotta s minőnek még mi is láttuk, felmelegedett volna a szíve Budapestnek ezért a legszebb templomáért. S akkor nem alkotót bírálná érte, hanem azokat, kik a mester művét megkorrigálva, elrontói lettek.

(-a -ly.)

Székesfővárosi házinyomda 1923